

Täysistunto

Keskiviikko 21.11.2018 klo 14.01—17.54

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 11 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 126/2018 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 9/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 9/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

16.41 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä siis ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, ja käytännössä tässä ehdotetaan tehtäväksi niitä koskevat indeksijääditykset.

Totean ensinnäkin, että vaikka Suomessa on oppimismahdollisuuksia ja opiskelupaikkoja pääsääntöisesti riittävästi tarjolla kaikille halukkaille, niin rahoituksen väheneminen on kuitenkin jo näkynyt huolestuttavalla tavalla esimerkiksi lukio- ja ammatillisen koulutuksen saatavuudessa sekä lähiopetuksen määrässä. Perussuomalaiset korostavat ammatillisia ja jatko-opintovalmiuksia tarjoavan toisen asteen koulutuksen merkitystä, ja muun muassa kattava lukioverkko on aivan ehdottomasti säilytettävä, jotta lukiokoulutusta pystyttäisiin jatkossakin tarjoamaan tasapuolisesti koko maassa.

Hallitus on yrittänyt lisätä oppisopimuskoulutusta ammatillisissa oppilaitoksissa. Tämä kehitys on sinänsä myönteistä, mutta näkemyksemme mukaan hallitus ei ole kuitenkaan kohdentanut oppisopimuskoulutukseen läheskään riittävää lisärahoitusta, ja perussuomalaiset ovat huomioineet tämän vaihtoehtobudjetissaan. Itse asiassa jopa tässä valiokunnan tekemässä mietinnössä todetaan, että asiantuntijalausuntojen mukaan tällä hallituksen esityksellä on vahingollinen vaikutus koulutuksen laatuun ja saavutettavuuteen, ja lisäksi todetaan, että rahoitusvastuuta ei voida lausuntojen mukaan kohtuuttomasti siirtää kunnille ja koulutuksen järjestäjille, sekä lukion rahoitukseen kohdistuvien säästöjen vuoksi lausunnoissa on painotettu arviointia siitä, onko uudistuvaa lukiokoulutusta mahdollista järjestää lain edellyttämällä tavalla turvaten saavutettavuus eri puolilla Suomea. Nämä ovat erittäin vakavia huomioita tässä mietinnössä.

Arvoisa puhemies! Säästöt ovat lyöneet korville myös vapaan sivistystyön oppilaitoksia, joissa jokainen suomalainen on pystynyt halutessaan opiskelemaan esimerkiksi kieliä ja kehittämään työelämässä vaadittavia taitoja kattavasti ja kautta maan. Muistettakoon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2018 vp

tässä, että opiskelu vapaan sivistystyön oppilaitoksissa on monelta osin hyvin kustannus-tehokasta nimenomaan sellaisissa tilanteissa, joissa opiskelija haluaa täydentää osaamis-taan ilman tarvetta hankkia kokonaista tutkintoa.

Mielestämme nämä hallituksen esityksessä olevat säästöpäätökset ovatkin varsin lyhyt-näköisiä ja kokonaisuudessaan niin kielteisiä, että lakiehdotukset tulee hylätä, ja tulemme-kin toisessa käsittelyssä esittämään lakiehdotusten hylkäämistä.

16.44 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Hallitushan nyt ehdottaa indeksikorotus-ten jäädyttämistä. Tämä jäädytyshän on murentanut nyt, vuodesta toiseen tapahtuvana, suomalaisen koulutuksen ja sivistyksen perustaa, kun se otetaan huomioon yhdessä koulu-tukseen, tutkimukseen ja sivistyksen kohdistettujen miljardiluokan säästöjen kanssa. Täl-lä hallituksen esityksellä on jälleen kerran kielteinen vaikutus koulutuksen laatuun, ja sen ainoana tavoitteena on vähentää koulutuksen resursseja perusopetuksesta, vapaasta sivi-sitystyöstä, lukioista ja taiteen perusopetuksesta.

Julkista taloutta voidaan mielestäni vahvistaa vain osaamiseen ja kasvuun panostamal-la, ei leikkaamalla. Indeksijäädytysten jatkaminen ei ole enää perusteltua myöskään tässä tilanteessa, jossa talouden tila on kohentunut merkittävästi ja esimerkiksi verotulot ovat kasvaneet oletettua enemmän. Mutta se ei ole nyt sitten hallituksen ikään kuin sivistyksel-listä sydäntä, sikäli kuin sellainen on, koskettanut ollenkaan, koska indeksikorotusten jää-dyttäminen jatkuu.

Tulen toisessa käsittelyssä esittämään näitten lakien hylkyä.

16.46 Pia Viitanen sd: Puheenjohtaja! Tästä tekee mieli jatkaa, että minä varmasti tulen kannattamaan sitä hylkyä, koska tuossahan edustaja Gustafsson aika kuvaavalla tavalla ja hyvin totesi tämän hetken tilanteen, missä mennään.

On, puhemies, niin, että silloin kun kuitenkin meillä talous hieman kohenee ja maailmal-ta myötätuulet puhaltavat, silloin pitäisi viimeistään huomata, että koulukseen on kohdis-tunut kohtuuttomia säästöjä, ja siksi olisi viisasta nyt ainakin tässä vaiheessa nämä in-deksileikkaukset perua. Mehän olemme samaa edellyttäneet myös sosiaalipuolella. On ol-lut erittäin ikävää, että esimerkiksi perusturvaan kohdistuu indeksijäädytyksiä, ja se ei ole hyvää politiikkaa missään mielessä.

Olemme muun muassa valtiovarainvaliokunnassa kuunnelleet paljon asiantuntijoita ihan yleistalouspolitiikasta, ja tämä koulutusleikkaus on sellainen, ettei ole pelkästään kou-lutusväki huolissaan siitä, että näitä tehdään ja näitä jatketaan, vaan myös kaikki talouden ihmiset — ekonomistit, eri tutkimuslaitokset taloudessa — sanovat, että suuri virhe on lei-kata koulutuksesta, koska sinne pitäisi investoida ja katsoa tulevaisuuteen. Mitä tulee esi-merkiksi johonkin peruskoulun merkitykseen, niin iso tehtävähän meillä, puhemies, on myös se, että edistäisimme tasa-arvoa ja torjuisimme eriarvoisuutta, koska myös näissä asioissa näkyy viime aikoina huolestuttavia tuloksia. Siksi esimerkiksi kaikenlaiset tasa-arvorahat ja nämä rahat, mitä kohdistetaan koulujen eriarvoistumisen ehkäisyyn, ovat mitä tärkeimpiä. Viime kaudella esimerkiksi äskeinen puhuja, Gustafsson, toimi ministerinä ja näitä rahoja oli enemmän käytössä, ja itsekin kovasti niitä korostin muun muassa siinä yh-teydessä, että puhuimme lähiöiden yhdenvertaisuudesta, joka on moniulotteinen asia, ei vaan asuntoasia, ja siksi nämä nousivat näyttävästi esiin. Mutta nyt tämä jäädytys, mistä puhe on, puhemies — on hyvä, että meillä siihen vastalause on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2018 vp

16.48 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Jäi äsken sanomatta eräs asia, joka on sosiaalidemokraatteja ja minua erityisen lähellä ja liittyy vapaaseen sivistystyöhön, se näkökulma, että nämä säästöt ovat johtaneet myöskin näitten kurssimaksujen nostoon, kohoamiseen. Se on sinällään tietysti ikävää, koska se kohdentuu voimakkaammin tietysti erilaisiin aliedustettuihin ryhmiin, muutenkin pienituloisiin, työttömiin. Ja sitten siinä on myöskin sellainen vaikutus — harmittaa tietysti vähän keskustapuolueenkin kannalta se, että eivät ole voimat sitten riittäneet pitämään kiinni tästä alueellisen tasa-arvon näkökulmasta, koska vapaa sivistystyö on tietysti instituutio, joka tarjoaa palveluja pienissäkin kunnissa, pienissä asuinyhteisöissä ja niin edelleen — että tietysti nämä niukkenevat varat ovat sitten johtaneet siihen, että koulutus- ja kurssitarjontaa on kavennettu ja sitten on jouduttu hintoja, maksuja nostamaan. Ja se ei nyt tietystikään vastaa muun muassa sitä tavoitetta, että aikuiskoulutukseen on tavoitteena nyt saada 60 prosenttia kansalaisista mukaan, Tässä nyt eivät sitten nämä kunnianhimoiset tavoitteet ole kyllä toteutumassa jatkuvien leikkausten takia.

16.50 Pia Viitanen sd: Puhemies! Oikeastaan tähän jatkona se, että kyllähän suomalaisen sivistyksen peruskiviä ovat hyvä peruskoulu, tasa-arvoinen peruskoulu, kirjastot ja myös vapaan sivistystyön toimijat, ja mielestäni kyllä meidän kannattaisi mieluummin antaa toimintaedellytyksiä vapaan sivistystyön toimijoille kuin sitten viedä niitä pois.

Edustaja Gustafsson erittäin tärkeällä tavalla kiinnitti huomiota myös siihen kehitykseen, mikä tulee silloin, jos kurssimaksut nousevat kohtuuttomasti. Me puhuimme eilen täällä liikuntaselonteon yhteydessä muun muassa lasten mahdollisuuksista harrastaa. Moni vapaan sivistystyön parissa tapahtuva toiminta on ihan yhtä lailla sen tukemista, aktiivisen kansalaisuuden tukemista, ja siksi kyllä voisin sanoa vapaan sivistystyön suurena ystävänä, että haluaisin nähdä toisenlaista kehitystä tällä saralla kaikkienensa.

Puhemies! Olen usein ajatellut tämänkaltaisten rahojen merkityksestä yhteiskunnassa, että ne ovat kokonaisuuden kannalta kohtuullisen pieniä, mutta sillä, mitä ne hehkuvat ympärilleen, sillä kaikella hyvällä, on suunnaton, iso vaikutus, ja se näkyy sitten ehkä myöhemmin kustannusten säästönä ja muuna, kun nyt satsattaisiin näihin asioihin. Siksi haluan lämpimästi puhua näiden asioiden puolesta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 126/2018 vp sisältyvien 1.—2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.